

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: KN2023/02730
Vårt Dnr: 2023_56
2024-02-20

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remissur@regeringskansliet.se

REMISSVAR NATURVÅRDSVERKETS SKRIVELSE ÅTGÄRDER FÖR ATT ÖKA MATERIALÅTERVINNINGEN AV AVFALL DNR KN2023/02730

IKEM - Innovations- och kemiindustrierna tackar för möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets skrivelse Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall.

IKEM – Innovations – och kemiindustrierna i Sverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för Sveriges innovations- och kemiföretag, som står för en femtedel av förädlingsvärdet i den svenska industrin. IKEM arbetar för en världsledande och grön industri. Våra 1 250 medlemsföretag står för en femtedel av industrins omsättning, en fjärdedel av Sveriges varuexport och sysselsätter över 70 000 personer. Medlemsföretagen är verksamma inom allt från kemi- och plastindustrin till läkemedelstillverkning och återvinning.

Inledningsvis vill vi säga att IKEM välkomnar åtgärder som leder till ökad materialåtervinning och särskilt förslaget om krav på ökad utsortering och separat insamling av plast. Allt för mycket plast går idag till förbränning i stället för att återvinnas. Separat utsortering så nära källan som möjligt är en förutsättning till en hög återvinningsgrad. Det är även positivt att förslaget omfattar såväl kommunalt som icke-kommunalt avfall.

Stort fokus i förslagen läggs på insamling och sortering vilket är en nyckelfaktor för en ökad återvinning. Vi saknar dock förslag, utöver att stimulera efterfrågan på återvunnet material, för att säkerställa att nödvändig återvinningskapacitet i form av tvätt, smältfiltrering och kompondering av plast finns tillgänglig i Sverige. Vidare anser vi att förelagt om så kallat frival bör införas (SOU 2021:24) då det skulle ge företagen rådighet över det avfall som uppkommer i verksamheten och möjliggöra en ökad återanvändning och återvinning.

Nedan följer våra specifika synpunkter på de för IKEM relevanta förslag:

4.1 Krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas

IKEM välkomnar förslaget om ökad utsortering och separat insamling av plast. Plastindustrin står inför en enorm utmaning i att fasa ut fossil råvara och ersätta den med en mer hållbar råvara. En kraftigt ökad återvinning av plast är en förutsättning för att denna omställning ska

lyckas. Vi ser idag att stora mängder plast hamnar i brännbara fraktioner och är då dömda att gå till energiutvinning i stället för att bli en värdefull råvara till plastindustrin. För att erhålla en hög renhet och en hög återvinningsgrad på det insamlade materialet ser vi dock att sorteringen måste ske så nära källan som möjligt och i flertalet relevanta fraktioner. Om all plast samlas in i samma fraktion krävs eftersortering i senare led vilket riskerar att inte bli av och en minskad återvinningsgrad som följd. Så länge kommunerna har ett utpekat ansvar för hushållsavfallet så ska de även aktivt verka för att öka återvinningen även ur den brännbara fraktionen. Varför inget kommunalt energibolag börjat utreda en eventuell pyrolysanläggning är för oss en gåta eftersom avfallshierarkin gäller i hela EU.

Redan idag finns krav på separat utsortering av plast från bygg och rivningsavfall men efterlevnaden av detta är idag allt för låg. En kraftigt utökad operativ tillsyn är en förutsättning för att det föreslagna kravet ska få önskad effekt. Här finns även stora möjligheter att påverka kvalitén på det utsorterade materialet genom kommunernas avfallstaxa, mottagningsavgifter vid förbränningsanläggningarna och sanktionsavgifter vid dålig efterlevnad. Alla har här ett ansvar för att öka återvinningen av avfall såväl konsumenter som avfallshanterare och producenter.

Vi ser positivt på möjligheten att tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet kan bevilja dispens från utsorteringskraven. Detta skall dock ske restriktivt och noggrant bedömas i varje enskilt fall.

4.3 Krav på att brännbart avfall sorteras ut i dels brännbart avfall som är lämpligt att förbereda för återanvändning eller materialåtervinnas, dels övrigt brännbart avfall.

Att återvinningsbart material inte hamnar i en brännbar fraktion är en förutsättning för en ökad materialåtervinning. Redan idag gäller krav, genom avfallshierarkin som står inskriven i miljöbalken, att avfall som kan återvinnas eller återanvändas ska sorteras ut från brännbart avfall. En förbättrad vägledning kring vilka avfallsströmmar som ska sorteras ut enligt gällande regler samt en ökad operativ tillsyn av de som behandlar avfall vore mer ändamålsenligt.

4.4 Krav på att kommunerna informerar hushåll och verksamheter om hur avfall under kommunalt ansvar ska hanteras

IKEM ställer sig positiva till en ökad information till hushåll och verksamheter. Lättillgänglig information till såväl hushåll som verksamheter om hur avfall ska sorteras och lämnas är viktigt och underlättar för en korrekt hantering. Kommunerna bör utöver att informera även använda avfallstaxan som ett styrmedel för att säkerställa en korrekt avfallshantering tillsammans med sanktionsavgifter när det blir fel. Det ska vara lätt att göra rätt men även dyrt att göra fel.

4.6 Datainsamling

Vi är positiva till en utredning om hur datauppgifter om avfall som samlats in kan förbättras. Goda statistiska underlag är nödvändiga för såväl rapportering till EU samt för egen nationell uppföljning. Dock lägger redan företag mycket tid och resurser på rapportering så det är viktigt att data samlas in på ett effektivt sätt och att dubbelrapportering undviks i största möjliga mån.

4.7 Efterfrågan på återvunnet material behöver stimuleras.

En hög efterfrågan på återvunnen plastråvara är en förutsättning för en ökad plaståtervinning. Redan idag finns flera förslag på EU-nivå som kraftigt kommer öka efterfrågan på återvunnen plastråvara. Här är de kvotplikter som föreslås inom den nya förpackningsförordningen särskilt betydelsefulla.

Enligt en analys av det tyska konsultbolaget Conversio [1] behöver återvinningskapaciteten för plast i Europa nästan fyrdubblas till 2030 för att möjliggöra kvotplikterna i förpackningsförordningen. För polyeten (PE) och polypropen (PP) handlar det om en faktor 5. Plaståtervinningsbranschen står alltså inför ett enormt investeringsbehov och detta är investeringar som måste ske nu trots rådande konjunkturläge.

Det finns en överhängande risk att vi kommer se en brist på återvunnen plastråvara redan inom 5 år. Efterfrågan på den återvunna råvaran är så klart en viktig faktor för att få dessa investeringar på plats men man behöver även säkerställa att det kommer råda likvärdiga konkurrensvillkor mellan europeiska och icke-europeiska återvinningsföretag. Det är i detta sammanhang minst lika viktigt att stimulera och underlätta uppbyggnaden av återvinningskapacitet i Sverige genom till exempel Klimatklivet samt att underlätta för denna typ av företag att teckna långsiktiga elavtal samt möjliggöra skattereduktion för elkostnader. En hög återvinningsgrad är beroende av såväl högkvalitativ utsortering, välfungerande återvinningsanläggningar och en hög efterfrågan på återvunnet material.

IKEM Innovations- och Kemiindustrierna i Sverige

Henrik Oxfall

Ansvarig plastfrågor

Referenser:

1. https://www.conversio-gmbh.com/res/Forecast_Model_2030_Europe_Sept21_2023.pdf